

Eduskunta

Valtiovarainvaliokunta, sivistys- ja tiedejaosto

Lausunto

Opetusministeri Li Andersson valiokunnan kuultavana

Jaoston kokous 17.11.2021

Asia: HE 146/2021 vp hallituksen esitys valtion talousarvioksi vuodelle 2022

Hallitus jatkaa vuoden 2022 talousarvioesityksessä panostuksia kasvatukseen, perus- ja toisen asteen koulutukseen.

Varhaiskasvatuksen sekä perusopetuksen laadun ja tasa-arvon kolmivuotisia kehittämishankkeita jatketaan. Niiden tavoitteena on parantaa lasten ja nuorten oppimistuloksia ja vähentää eriarvoistumista. Varhaiskasvatuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelmaan varataan yhteensä 80 milj. euroa. Varhaiskasvatuksen laadun ja tasa-arvon vahvistamiseksi sekä osallistumisasteen nostamiseksi toteutetaan kaksivuotisen esiopetuksen pilotointihanketta sekä kehitetään kolmiportaisen tuen mallia. Hallitusohjelman mukaisesti varhaiskasvatukseen säädetään kolmiportaisen tuen rakenne. Varhaiskasvatustalouden muutos tulee voimaan elokuun alusta vuonna 2022. Varhaiskasvatuksen tukeen esitetään 15 miljoonaa euroa vuonna 2022. Perusopetuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelmaan varataan yhteensä 75,2 milj. euroa. Ohjelman tavoitteena on vahvistaa koulutuksellista tasa-arvoa, tukea opettajuutta sekä vahvistaa perusopetuksen laatua. Hankkeella pyritään puuttumaan mm. oppimistulosten eriytymiseen, vahvistamaan oppimisen tukea ja koulutuksen laatua sekä tukemaan joustavia ja yksilöllisiä siirtymiä varhaisina vuosina.

Oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistamiseen perusopetuksessa ja toisella asteella varataan 20 milj. euroa vuonna 2022 ja 29 milj. euroa vuodesta 2023 lukien.

Vapaassa sivistystyössä maahanmuuttajien kotouttamiskoulutukseen ehdotetaan lisäystä viisi miljoonaa euroa vuodesta 2022 alkaen.

Oppivelvollisuuden laajentamisen toimeenpanoa jatketaan ikäluokka kerrallaan. Myös uudistettu perusopetuksen jälkeiseen tutkintokoulutukseen valmentava koulutus käynnistyy syksyllä 2022. Uudistukseen kohdennettavat lisämäärärahat vuoden 2022 talousarvioesityksessä ovat yhteensä 65 milj. euroa, josta lukiokoulutukseen kohdentuu 29,1 milj. euroa ja ammatilliseen koulutukseen 14,4 milj. euroa.

Lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelman strategista valmistelutyötä jatketaan vuonna 2022. Tavoitteena on lukiolaisten hyvinvoinnin edistäminen sekä lukiokoulutuksen tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja saavutettavuuden vahvistaminen. Samalla kiinnitetään huomiota laaja-alaiseen yleissivistykseen, osaamisen parantamiseen, oppimiseröjen kaventamiseen, oppivelvollisuuden laajentamiseen ja jatkuvan oppimisen valmiuksien kasvattamiseen. Lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelman toteuttamiseen osoitetaan 10 milj. euroa.

Ammatilliseen koulutukseen esitetään opetuksen ja ohjauksen resurssien lisäämiseen hallitusohjelman mukaisesti 70 milj. euroa. Lisämäärärahaa voidaan käyttää uusien opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen ja nykyisten tuntiopettajien opetustuntimäärän lisäämiseen sekä tarvittavan opetuksen tukihenkilöstön palkkaamiseen. Lisärahoituksen tavoitteena on turvata jokaiselle opiskelijalle hänen tarvitsemansa opetus, ohjaus ja tuki. Erityishuomio on opiskelijoissa, jotka tarvitsevat enemmän lisätukea opintoihinsa.

Hoitamitoituksen muutokseen vastaamiseksi uusien lähihoitajien koulutukseen varataan kehyspäättöksen mukaisesti 43 milj. euron lisäpanostus, kun kuluva vuoden talousarviossa tarkoitukseen varattiin 27 milj. euroa. Vuosille 2020-2024 ajoittuvilla määräaikaikaisilla lisäpanostuksilla on tavoitteena kouluttaa 5 000 uutta lähihoitajaa. Opetus- ja kulttuuriministeriö kohdentaa lisämäärärahat opiskelijavuosisäyksinä lähihoitajakoulutuksen järjestäjille vuosittain ennen varainhoitovuoden alkua. Koulutuksen järjestäjät asettavat koulutuspaikkoja haettavaksi sekä yhteishaussa että ympäri vuoden toteutettavassa jatkuvassa haussa. Näin uusia lähihoitajakoulutuksia saadaan käynnistettyä mahdollisimman tehokkaasti. Lisäresurssia voidaan käyttää myös sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon aiemmin suorittaneiden osaamisen täydentämiseen ikääntyvien hoitoon ja kuntoutumiseen. Tällöin tuetaan sosiaali- ja terveysalan tehtävistä muihin tehtäviin tai työmarkkinoiden ulkopuolelle siirtyneiden palaamista lähihoitajan työhön vanhustenhuollon tehtäviin.

Oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen uudistamiseen esitetään 5 milj. euroa. Vuosien 2022–2024 aikana toteutetaan oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen määräytymisperusteiden uudistamisen kokeilu, jolla tuetaan nuorten kouluttautumista ja työllistymistä. Kokeiluun on varattu kaikkiaan 15 milj. euroa.

Jatkuvaa oppimista kehitetään erityisesti työikäisen väestön osaamisen kehittämiseen, heikkojen perustaitojen omaavien osaamisen vahvistamiseen sekä ikääntyneiden työllistymisen helpottamiseen. Jatkuvan oppimisen palvelukeskuksen toiminta on käynnistynyt.